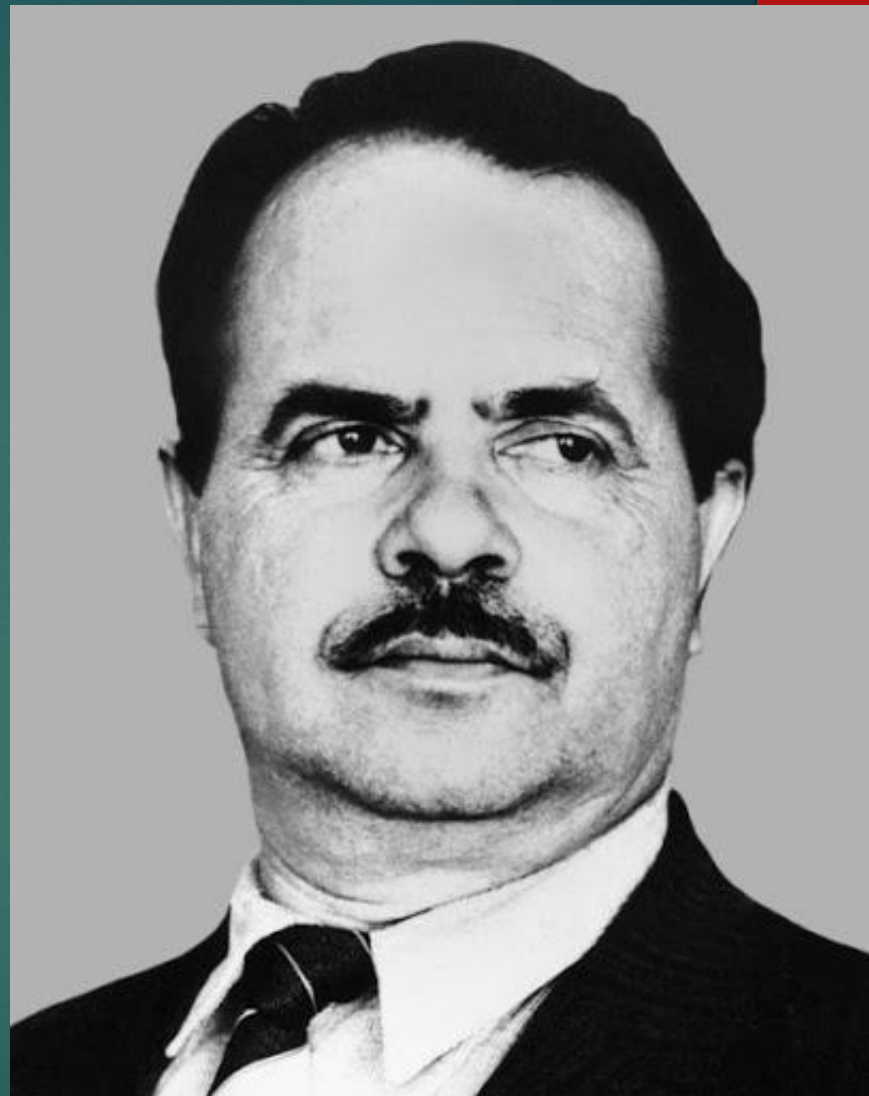

*Билял Мамбетнинъ терджимейиалы
ве бала эсерлери*

*Мензатова Эльмаз
ЗДО-2-16*

*Иджады гизли
фельсефе иле
суварылгъан, назик
дуйгъулы шаир – Билял
Мамбет*

*Меним акъранларымнынъ балалыкъ
девири къувгъунлыкъта –
гъам-къасевет, Ветан асретлиги,
ёкъсуллыкъ,
акъсыз акъаретленювлер-
ашаланувлар вазиятинде кечти...*

Билял Мамбет

Шаир, публицист, журналист Билял Мамбет (Билял Бекир огълу Мамбет)
Къырымнынъ Сувдагъ районы, Къоз коюнде догъду, 1935 сенеси,
февраль 2-де.

О Самаркъанд веляети, Къарадарья районы, Каттаминг колхозында
(Озьбекстан) ерлешкен орта мектепте, сонъра Самаркъанд Кооператив
институтында тасиль алды.

Билял Мамбет озюнинь бутюн омюрини эдебияткьа – иджадкьа багъышлады. Билял Мамбет «Ленин байрагъы» газетасында, кьыскьа бир муддет девамында кьырым миллий оюн ве йыр «Хайтарма» ансамбилинде (Ташкент), «Къырым» («Достлукъ») газетасында (Акьмесджид) фаалиет косьтерди.

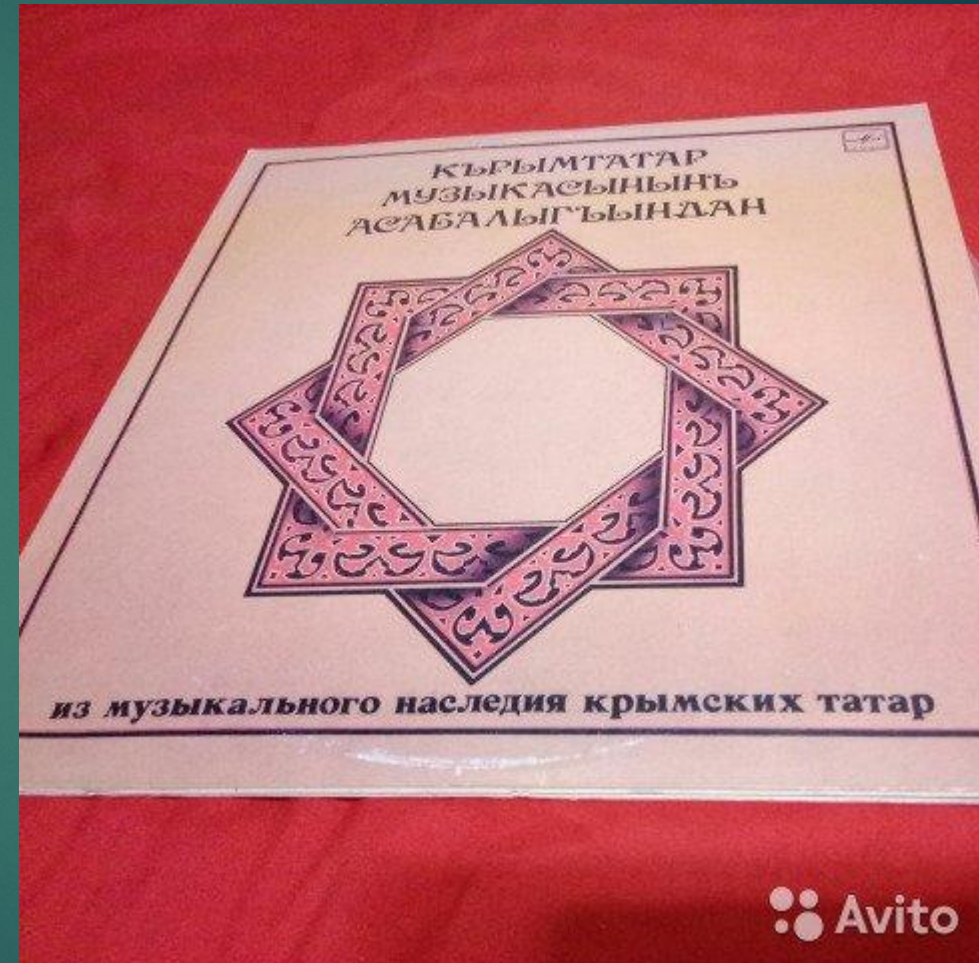

- ▶ Билял Мамбет яраткъан назм эсерлер, шаирнинъ «Япракъ устюнде тамчылар», «Анамнынъ тюркюси», «Ягъмур», «Тылсымлы сандыкъ», «Меним истегим», «Дагъ лялеси», «Тёпемизде кунеш», «Али ве аюв», «Папий голю», «Къоз эфсанеси»... кибиде серлевалар астындаки назмиет джыйынтыкларындан ер алды.

Билял Мамбетнинъ шиирлерине тюрлю композиторлар тарафындан дюльбер йырлар яратылды ве олар Къырым бульбули Сабрие Эреджепованынъ эм де дигер белли санъаткярларнынъ, бу джумледен Озьбекстан санъатынынъ бульбули Мухаббат Шамаеванынъ репертуарларындан ер алдылар. Затен шаирнинъ озю де, ялыбойлуларгъа хас татлы сесле, пек чокъ къырым халкъ классика тюркюлерини биле ве йырлай эди. О, Къураны Керимден сурелерни, я да Юнус Эмре назмиетинден Иляилерни гъайде иле иджра эткенде, динълейиджи кендини насылдыр муджизе алгъышында ис эте эди

- ▶ 1988 сенеси, Москвадаки Бутюниттифакъ Грампластинка фирмасы тарафындан, Билял Мамбет иджрасында къадимий къырым халкъ классика тюркюлери язылып алынды. Сонъундан олардан базылары «Из музыкального наследия крымских татар» («Къырымларнынъ музыка мирасындан») серлева астында чокъбинъли тираж иле чыкъкъан грампластинкадан ер алды. Мезкюр тарихий грампластинкагъа Билял Мамбет иджрасындаки «Керем ве Аслыхан», «Ашыкъ Гъариб», «Кёрогълу» дестанларындан нумюнелер, эм де шаир тарафындан гъайде иле иджра этильген «Къураны Керим»ден Сурелер кирсетильди.

- ▶ Билял Мамбет дюльберликни севген назик дуйгъулы бир иманлы шахс эди.
- ▶ Бу аджайип шаир – буюк къальбли инсан акъкъында, онынъ акъикъатта тылсымлы сандыкъны анъдыргъан иджады илериде тедкъикъатчылар тарафындан мытлакъкъа огренилир, талиль этилир.

Биял Мамбет 2009 сенеси, апрель 27-
де Акъмесджид шеэринде (Къырым)
вефат этти. Алланынь Рахметинде
олсун.

Билял Мамбетнинъ 4 яшындан 5 яшына къадар шиирлери

Соған

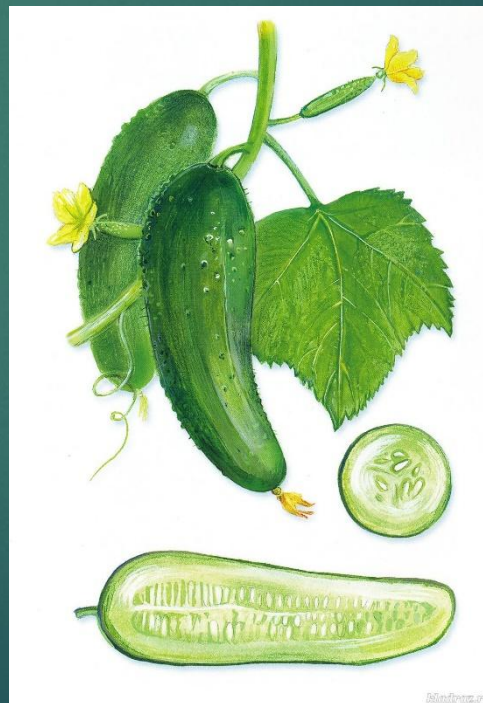
Еди къатлы тону бар,
Ешиль ола сабагъы.
Яраша онен азбар,
Эм де койнинъ топрагъы.

Яшландыра козюнъни
Сувламасанъ пычакъны.
Онсуз ич де аш олмаз,
Якъманъ нафле оджакъны.

Хыяр

Уп-узун онынъ бою,
Лезетли ешиль сою.
О кельмесе софрагъа
Кечмез яшларнынъ тою.

Къарпыз

Джамгъа бенъзеп ялтырай,
Ёлакълы къабугъы бар.
Кессенъ къырмызы чырай,
Шырасы ерге тамлар.

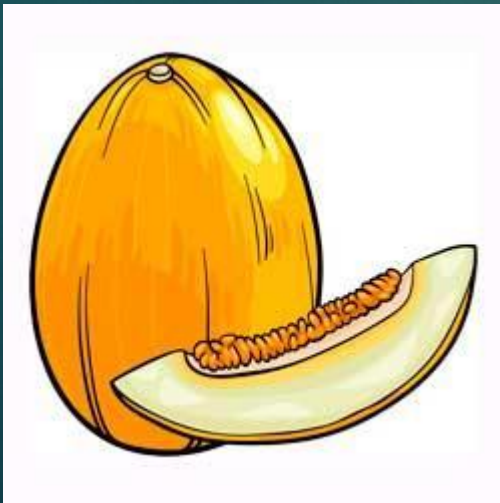
Орькенде чокъ тель берди,
Санки агъа-къардашлар.
Чубар къарпыз ким корьди?..
Айтынъ, яш аркъадашлар.

Ким де бильмек истесе,
Бизим колхозгъа кельсин.
Сырлысын, бенеклисин,
Бизим бостанда корьсин.

Къавун

Ашагъанда тиль яра
Татлылыгъы, шырасы.
Мырзачельде етише
Сарысы эм къарасы.

Узун, томалакъ сою –
Язда базарлар тола.
Къарпызгъа коре онынъ
Сапы къыскъаджа ола.

Чебер кыыз

Эминечик пек чебер,
Эр иш келе кьолундан.
Эв сипире, пол юва,
Бошагъан сонъ оюндан.

Пенджерере, долапларны
Сюртип чыкъя тер-темиз.
Анасына кьомшулар
Дейлер: «Чебер эркенъиз!»

Кьокъла

Бабам манъя тюкяндан
Бир кыызчыкъ алып кельди.
Анам киби меним де
Кыызчыгъым олды энди.
Къашы къара, мавы козь,
Янакълары ал ренкли,
Сачлары да сап-сары,
Антери де гульгулли.
Кыызчыгъымны кадымдай
Анам ич кьундакъламаз.
Озю исе пек юваш,
Куле, ич де агъламай.

Али ве кирпичи

Али кирпичини севе:
Ем бере, юва япа.
Пиченлернинъ ичине
Гизленсе, излеп тапа.

Дерсинден де беш ала,
Кедер ютмей кирпичиси.
Шу кирпичинен багълай
Оюн ве тюркюсини.

Кирпи исе алышкъан,
Досту – эдепли бала.
Башын ич де сакъламай,
Али ойнай, ял ала.

Дикъкъатынъыз ичюн сагъ олунъыз!

